

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 1. De specifica peccatorum distinctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

fueritne dæmon in forma viri vel fæminæ, talis conjugati, sanguine juncti, voto obstricti &c. Fill. *ibidem*. quia supra bestialitatem additur affectus erga talem personam.

552. Porro omnes prædictæ species sunt ex genere suo peccata mortalia, & quidem ita, ut nulla probabilitate dici aut judicari queat, eas quandoque ob parvitatem materiæ transire posse in peccatum veniale. Et quoniam etiam singulæ ab invicem verè differunt specie, non est satis dicere, se externo opere contra castitatem peccasse; sed necesse est, ipsam operis externi speciem declarare; aliàs non explicares propriam malitiam, v.g. fornicationis, quæ est specie diversa à quacunque alia malitia contra castitatem.

553. Ad hæc, cetera, quæ præcipuè tactu & osculis contra castitatem committuntur, revocantur tanquam dispositiones & præambula; & idcirco seorsim non sunt explicanda: Bonac. *de pœnit.* D. 5. q. 5. s. 2. p. 2. §. 3. diff. 2. n. 12. Reginald. l. 14. n. 55. Fill. *tr.* 21. n. 334. nisi (quod frequens est) tunc, cum reipsum cum actu, ad quem ex intentione fuerunt ordinata, non conjunguntur: vel conjunguntur quidem, exercita tamen sunt sine relatione seu intentione ipsius actûs consummati. Bonac. *ibid.* Coninch. *de Sacram.* D. 7. d. 7. n. 58. Suar. D. 22. s. 5. n. 24. Dian. *in sum.* V. *Circumstantia.* n. 59. Navar. c. 6. n. 7. & alii. Idem est de tactibus, osculis &c. quæ consummatum luxuriæ actum consequuntur, si fiant non ad novam copulam, sed prioris complementum: nam neque hæc distinctum, & in confessione specialiter explicandum peccatum constituunt; nisi notabilis inter

R. P. Stoz. Trib. Pœnit.

ipsa & principalem actum intercedat mora. Navar. c. 6. n. 7. Henriq. l. 5. c. 5. n. 5. & in *Gloss. lit. V.* & c. 8. n. 3. Sancius D. 6. n. 2. Dian. n. 58. Tamb. *in Meth. conf.* l. 2. c. 1. §. 10. n. 72.

Nota, ex supra posito peccatorum Catalogo ad Confessarium non esse deferenda, nisi illa, quæ minori typo, quem *Cursivum* appellant, descripta sunt: hæc enim sola sunt materia confessionis; reliqua verò, quæ caractere, quo ordinariè usi sumus, expressa sunt, declarant peccatorum designatorum naturam & gravitatem, & sunt in confessione prorsus omitenda.

QUÆSTIO IV.

De Multiplicatione Peccatorum.

AD planiorem facilioremque supra positi Syllabi, quo peccata eorumque naturam complexi sumus, usum, non incongruum erit, aliquid addere de peccatorum multiplicatione seu distinctione, quæ generatim duplex, specifica & numerica.

ARTICULUS I.

De specifica peccatorum distinctione.

554. Ut specifica peccatorum distinctio rectè assignetur, breviter advertendum est ex materia de Actibus humanis; eorum alios præcisè malos esse, quia lege aliqua positiva, eaque vel divina, vel humana sunt prohibiti; alios verè independenter ab ea prohibitione malos esse; quales sunt, qui jure naturali sunt illiciti, ut perjurium, pollutio, mendacium &c.

Q9

Hoc

Hoc præsupposito, non admodum operosum erit, dicere, quæ peccata inter se specie differant.

§. Unicus.

Quanam peccata specie differant.

555. Peccatorum, quæ & quatenus positivis legibus repugnant, specifica distinctio rectè desumitur ex formali & specifica præceptorum diversitate. Laym. *l. 1. tr. 3. c. 2. n. 1.* Sanch. *l. 9. de Matrim. D. 15. n. 5.* Palau. *tr. 2. D. 3. p. 1. n. 4.* Bonac. *de pec. D. 2. q. 4. p. 3. n. 5. & alii.* Cùm enim peccatum aliud non sit, quàm voluntaria legis seu præcepti transgressio, illud ipsum, quod ei violationi speciem tribuit, etiam peccato tribuet; id autem est ipsum præceptum. Unde contingere potest, ut, licet ipsi præcipientes seu legislatores specie differant, ut DEUS & homo, non tamen præcepta ab iis lata similiter differant. Palau. *n. 2.* Bonac. *l. c. Lugo de panit. D. 16. s. 3. n. 245.* Dicast. *de pan. tr. 8. D. 9. d. 8. n. 471.*

556. Ceterùm præceptorum diversitas ex duplici potissimum capite deprehendi potest; quorum I. est objectum formale seu motivum proximum, propter quod lex aliqua statuitur: cùm enim quilibet actus, quo aliquid præcipitur aut prohibetur, habeat motivum, quod spectet, seu propter quod præcipiatur aliquid, vel prohibeat; necesse est, ut, si motivum specie differat, etiam præceptum differat; ea enim est objecti formalis conditio, ut, si ipsum specie differat, etiam actus illud respiciens talis sit.

557. Quoniam autem in qualibet re præcepta potest à legislatore intendi vel

ipsa ejus rei intrinseca honestas, v.g. in jejuniis ratio Temperantiæ: vel extrinseca, proveniens scilicet ex iplo, quod præcipiens pro arbitrio suo spectare & intendere potest, motivo seu fine, v.g. in eodem jejuniis cultum alicujus Sancti, in cujus honorem jejuniis illud indicitur: vel etiam utraque simul: quoniam, inquam, legislator, cùm aliquid præcipit, hæc omnia vel simul, vel seorsim intendere potest, difficultas jam est, unde dignosci possit, legislatorem, cum actum aliquem v.g. jejuniis præcipit rationem habere vel solius intrinsece honestatis, in eo actu repetat; vel eâ non attentâ, alterius cujuspiam virtutis, v.g. Religionis; vel etiam utriusque: ad cujus decisionem hæc regula servare potest.

558. Quodcumque aliud non constat ex circumstantiis, & verbis, quibus res præcipitur, præsumendum est, eam præcipi ex intrinseco virtutis, ad quam res præcepta pertinet, motivo: & in dubio standum est pro intrinseca ipsius rei honestate; rem enim præcipi intuitu virtutis, ad quam intrinsecè spectat, est quid frequentius, & verò etiam connaturalius; unde (nisi aliud expressè constet) ita factum esse præsumendum est. At verò, si ex verbis præcepti vel circumstantiis extrinsecis aliud constet, censendum est, rem præceptam esse intuitu extrinsece honestatis, hoc est alterius cujuspiam virtutis, ad quam res illa intrinsecè non spectat. Exemplo res clarior evadet. Percussio personæ sacræ, aut furtum re sacræ specialiter ab Ecclesia prohibetur intuitu Religionis; id quod colligitur ex circumstantiis personæ percussæ, & rei ablata. Cùm enim percussio Clerici perinde ac

de ac Laici, furtum rei sacrae perinde ac profanae, Iustitiae repugnet, rectè inferatur, præceptum Ecclesiasticum, quo vetatur percussio personae, aut furtum rei sacrae, non esse datum intuitu Iustitiae, sed quam non pertinet circumstantia sacri, sed intuitu Religionis: e contra verò jejunium, præceptum in vigilia alicujus festi, motivo solius temperantiae niti; quia nihil est, ex quo colligi possit, etiam Religionis rationem esse habitam. Hinc qui Clericum percutit, duo peccata committit, unum Religioni, alterum Iustitiae oppositum, quia præcepta diversam rationem formalem respicientia violat: qui verò jejunium, pro vigilia alicujus festi injunctum, frangit, tantùm unum peccatum committit; quia etiam unum tantùm præceptum, ex uno eodémque temperantiae motivo latum transgreditur.

559. Quod jam ad II. caput, ex quo præceptorum diversitas sumi potest, attinet, illud est objectum materiale: licet enim per ordinem ad illud præcepta generaliter non possint specie distingui (alioqui præceptum de carnibus non comedendis specie tam varium esset, quàm variae sunt carniū species; quod est aperte falsum) negari tamen non potest, ea quandoque etiam per ordinem ad diversa specie objecta materialia specie differre: id quod clare cernitur in præceptis audiendi Sacrum, & recitandi Horas Canonicas, quæ licet ad eandem virtutem, nempe ad religionem spectent, adhuc tamen differunt specie, non ex objecto formali, ut patet: igitur ex materiali. Sed hæc de specifica peccatorum diversitate desumpta ex formali præceptorum diversitate latæ.

560. Quod ergo ad peccata, quæ & quatenus juri naturali repugnant, spectat, ea specie inter se differunt, cum ipsa eorum objecta inter se specie distinguuntur; imò verò etiam tunc, cum ipsa ratio seu modus, quo in objectum tendunt, valde diversus est: si enim ex ejusmodi principiis differentiam specificam physicam rerum deprehendimus; utique etiam ex eisdem moralem poterimus per vestigare. Hinc rapina specie differt à simplici furto; etsi enim objectum utriusque idem sit, modus tamen, quo illud attingunt, est notabiliter diversus: in rapina enim cernitur vis, quæ in simplici furto non est. Similiter stuprum specie differt à simplici fornicatione cum Virgine: licet enim eidem virtuti, videlicet castitate, opponantur, cum stupro tamen conjuncta est violentia, non item cum fornicatione simplici. Sic & prodigalitas ab avaritia specie differt ex diversitate modi tendendi in objectum.

Nomine autem objecti intelliguntur etiam circumstantiæ, de quibus *p. 1. an. 49.* satis superque dictum est, an & qua ratione dent actui novam speciem: quibus ex Reginald, *l. 14. n. 12.* illud obiter addendum est, circumstantiam invincibiliter ignoratam, & quæ nullo modo prævisa est, nec prævideri potuit (quia in voluntatem liberam non cadit) habendam esse pro non morali, tanquam nihil conferentem ad bonitatem vel malitiam moralem.

ARTICULUS II.

De numerica peccatorum distinctione.

561. Non est sermo de illa peccatorum numerica distinctione, quæ conjuncta est cum distinctione specifica; quo modo

Qq 2

v. g.